

SPLOŠNA NAČELA INDUSTRIJSKE POLITIKE EU

Namen industrijske politike EU je okrepiti konkurenčnost evropske industrije, tako da bo lahko ohranila vlogo gonilne sile trajnostne rasti in zaposlovanja v Evropi. Za zagotovitev boljših okvirnih razmer za industrijo EU so bile sprejete različne strategije; najnovejša je opisana v sporočilu „Industrijska politika za dobo globalizacije“ iz januarja 2014.

PRAVNA PODLAGA

Člen 173 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

CILJI

Industrijska politika je že po naravi horizontalna, z njo pa naj bi zagotovili ugodne okvirne razmere za industrijsko konkurenčnost. Tesno je povezana tudi z več drugimi politikami EU: na področju trgovine, notranjega trga, raziskav in inovacij, zaposlovanja, varstva okolja in javnega zdravja. Industrijska politika EU je posebej namenjena: (1) „pospeševanju prilagajanja industrije strukturnim spremembam“, (2) „spodbujanju okolja, ki je naklonjeno pobudam in razvoju podjetij v celotni Uniji, zlasti malih in srednjih podjetij“, (3) „spodbujanju okolja, ki je naklonjeno sodelovanju med podjetji“, in (4) „podpiranju boljšega izkoriščanja industrijskega potenciala politike inovacij, raziskav in tehnološkega razvoja“ (člen 173 PDEU).

DOSEŽKI

A. Uvod

Industrijska politika EU uporablja instrumente podjetniške politike za ustvarjanje splošnih razmer, v katerih lahko podjetniki in podjetja prevzamejo pobudo ter izkoristijo svoje zamisli in priložnosti. Kljub temu bi bilo treba upoštevati posebne potrebe in značilnosti posameznih sektorjev. V letnih evropskih poročilih o konkurenčnosti so analizirane prednosti in pomanjkljivosti gospodarstva EU na splošno in zlasti njene industrije, tako da lahko pripomorejo k medsektorskim ali sektorskim pobudam v politiki.

B. Celotni industrijski politiki naproti

Medtem ko so se institucije EU v 80-ih in 90-ih letih osredotočale predvsem na vzpostavljanje enotnega trga, sta nastajanje ekonomske in monetarne unije in širitev EU preusmerila pozornost k industrijski politiki. Komisija je julija 2005 v sporočilu „Izvajanje lizbonskega programa Skupnosti: politični okvir za krepitev proizvodnje EU – za celovitejši pristop k industrijski politiki“ ([COM\(2005\)0474](#)) prvič opredelila celovit

pristop k industrijski politiki na podlagi konkretnega delovnega programa medsektorskih in sektorskih pobud.

Sporočilo Komisije iz leta 2008 „Trajnostna potrošnja in proizvodnja ter akcijski načrt za trajnostno industrijsko politiko“ ([COM\(2008\)0397](#)) je bilo namenjeno oblikovanju celovitega svežnja ukrepov za spodbujanje bolj trajnostne potrošnje in proizvodnje, s čimer bi se izboljšala tudi konkurenčnost evropskega gospodarstva. Da bi dosegli to „razvojno spiralo navzgor“, je bilo v akcijskem načrtu predlagano, da se uporabijo različni instrumenti politike. Tako je treba na primer povpraševanje potrošnikov usmerjati k bolj trajnostni porabi s poenostavljenim okvirom za označevanje.

Komisija je v odziv na izzive pri zagotavljanju trajnostne oskrbe z neenergetskimi surovinami za gospodarstvo EU sprožila pobudo za surovine ([COM\(2008\)0699](#)), da bi zagotovila enake pogoje pri dostopu do virov v tretjih državah in boljše okvirne pogoje za pridobivanje surovin v EU ter zmanjšala porabo primarnih surovin z učinkovitejšo rabo virov in spodbujanjem recikliranja. V naslednjem sporočilu ([COM\(2011\)0021](#)) je Komisija predlagala okrepljeno izvajanje te pobude.

V sporočilu „Priprave na prihodnost: razvoj skupne strategije za ključne spodbujevalne tehnologije v EU“ ([COM\(2009\)0512](#)) je Komisija zapisala, da bo EU v okviru svoje sedanje okvirne politike podpirala uporabo ključnih spodbujevalnih tehnologij, in poleg tega predlagala, naj se ustanovi skupina strokovnjakov na visoki ravni, katere naloga bo razvoj skupne dolgoročne strategije. Skupina je v svojem končnem poročilu predlagala 11 političnih priporočil za razvoj in uporabo ključnih spodbujevalnih tehnologij v Evropi.

C. Strategija Evropa 2020 in pobuda „Industrijska politika za dobo globalizacije“

Marca 2010 je bila lizbonska strategija nadomeščena s strategijo Evropa 2020 („Evropa 2020 – strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast“ ([COM\(2010\)2020](#))). V njej je predlaganih sedem vodilnih pobud, za povečanje konkurenčnosti EU pa so pomembne zlasti naslednje štiri: „Unija inovacij“ ([COM\(2010\)0546](#)), „Evropska digitalna agenda“ ([COM\(2010\)0245](#)), „Industrijska politika za dobo globalizacije“ ([COM\(2010\)0614](#)) in „Nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta“ ([COM\(2008\)0868](#)). Vodilna pobuda „Industrijska politika za dobo globalizacije“ se osredotoča na deset ukrepov, ki spodbujajo evropsko industrijsko konkurenčnost, s čimer namenja večjo pozornost dejavnikom, kot so rast malih in srednjih podjetij ter oskrba s surovinami in njihovo upravljanje.

Komisija je v sporočilu „Industrijska politika: krepitev konkurenčnosti“ ([COM\(2011\)0642](#)), sprejetem 14. oktobra 2011, pozvala h korenitim strukturnim reformam ter k povezanim in usklajenim politikam med državami članicami za okrepitev gospodarske in industrijske konkurenčnosti EU in spodbujanje dolgoročne trajnostne rasti. V njem je poudarila več glavnih področij, kjer so potrebna večja prizadevanja: strukturne spremembe v gospodarstvu, inovativnost industrijskih panog, trajnost in učinkovita raba virov, podjetniško okolje, enotni trg ter mala in srednja podjetja.

Komisija je 10. oktobra 2012 objavila sporočilo „Močnejša evropska industrija za rast in oživitev gospodarstva – Posodobitev sporočila o industrijski politiki“ ([COM\(2012\)0582](#)), s katerim naj bi podprla naložbe in inovacije in ki je usmerjeno k šestim prednostnim področjem z velikim potencialom (napredne čiste proizvodne tehnologije, ključne omogočitvene tehnologije, proizvodi na biološki osnovi, trajnostna industrijska in

gradbena politika in surovine, čista vozila in plovila ter pametna omrežja). V sporočilu je tudi poudarila, da je treba izboljšati tržne razmere ter dostop do financiranja in kapitala ter da je treba industrijsko konkurenčnost spodbujati tudi z izboljšanim človeškim kapitalom in znanjem.

Komisija je januarja 2014 objavila sporočilo „Za oživitev evropske industrije“ ([COM\(2014\)0014](#)), ki se osredotoča na ponovni zagon upadajoče industrijske proizvodnje in doseganje cilja, da bi proizvodne dejavnosti do leta 2020 ustvarile 20 % bruto domačega proizvoda. V sporočilu piše, da je za pritegnitev naložb in ustvarjanje boljšega poslovnega okolja v EU potrebna skladnejša politika na področju notranjega trga, med drugim je treba razvijati evropsko infrastrukturo, kot so energetska, prevozna in informacijska omrežja ter infrastruktura za blago in storitve. Omenja tudi, da je pomembno izboljšati sodelovanje na področju kakovostne javne uprave, trgovine, raziskav in surovin.

To politiko od leta 2016 dopolnjuje sporočilo „Digitalizacija evropske industrije – Izkoriščanje vseh prednosti enotnega digitalnega trga“ ([COM\(2016\)0180](#)), ki je osredotočeno na digitalno preobrazbo in obravnava s tem povezane izzive, kot so financiranje, standardizacija informacijske in komunikacijske tehnologije, velepodatki ter znanja in spretnosti. Poleg tega naj bi pobuda za zagon in razširitev podjetij ([COM\(2016\)0733](#)) iz leta 2016 številnim inovativnim podjetnikom v Evropi ponudila čim več možnosti za izgradnjo vodilnih podjetij na svetovni ravni.

D. Podporni programi EU

K industrijski politiki EU prispeva veliko politik, programov in pobud, ki zajemajo širok spekter področij. Pobude, ki vključujejo proračunska sredstva so na primer (po pomembnosti): kohezijska politika, program Obzorje 2020, instrument za povezovanje Evrope in program EU za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja (COSME), katerega skupni proračun znaša nekoliko manj kot 200 milijard EUR. Poleg tega naj bi z naložbenim načrtom za Evropo in Evropskim skladom za strateške naložbe (EFSI) do leta 2020 pritegnili najmanj 500 milijard EUR zasebnih in javnih naložb. V okviru teh programov in pobud sta ponavljajoči se prednostni področji mala in srednja podjetja ter in inovacije.

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Z maastrichtskimi spremembami Pogodbe o Evropski skupnosti je bilo prvič vključeno vprašanje industrijske politike, in to tudi zaradi pobud Parlamenta; ta je namreč pomagal spodbuditi reorganizacijo jeklarskega sektorja in je pozval k dejavnejši industrijski politiki. Od takrat je Parlament sprejel številne resolucije, ki so dodatno okrepile industrijsko politiko EU. Nekatere najnovejše so:

- resolucija z dne 16. junija 2010 o strategiji Evropa 2020^[1], v kateri je Parlament odločno podprl industrijsko politiko in predlagal, da bi se ustvarili pogoji za ohranjanje in razvoj močne, konkurenčne in razgibane industrijske osnove v Evropi. Nadalje je poudaril, da mora strategija Evropa 2020 razkriti stroške in koristi prehoda na trajnostno in energetske učinkovito gospodarstvo;

---

[1]UL C 236 E, 12.8.2011, str. 57.

- resolucija z dne 9. marca 2011 o industrijski politiki za dobo globalizacije^[2], v kateri je Parlament poudaril pomen celovitejše vizije za evropsko industrijo do leta 2020 in ključni pomen za privabljanje naložb pripisal dolgoročni regulativni predvidljivosti in stabilnosti. Komisijo je pozval zlasti, naj večjo pozornost nameni industrijski prenovi, konkurenčnosti in trajnosti ter naj oblikuje ambiciozno, ekološko učinkovito in zeleno industrijsko strategijo EU;
- resolucija z dne 26. oktobra 2011 o programu za nova znanja in spretnosti ter delovna mesta^[3], v kateri je Parlament poudaril, da je pomembno tesnejše sodelovanje med raziskovalnimi inštituti in industrijo ter da je treba spodbujati in podpirati industrijska podjetja, da bodo vlagala v raziskave in razvoj. Pozval je k večjim naložbam v izobraževanje, raziskave in inovacije, k spodbujanju centrov odličnosti in mobilnosti mladih ter k podpiranju ustvarjanja pogojev za rast inovativnih podjetij;
- resolucija z dne 19. januarja 2012 o vesoljski strategiji Evropske unije, ki bo koristila državljanom^[4], v kateri je Parlament poudaril, da je pomembna strategija raziskav in inovacij na področju vesoljske politike, kar bo zagotovilo tehnološki napredek, industrijski razvoj in konkurenčnost Evropske unije ter odpiranje delovnih mest v njej;
- resolucija z dne 15. januarja 2014^[5] o ponovni industrializaciji Evrope za spodbujanje konkurenčnosti in trajnosti, v kateri je Parlament ocenil stanje industrije v Evropi in predlagal vrsto ukrepov za spoprijemanje z aktualnimi izzivi. Podprl je tudi strategijo industrijskega preporoda za trajnostno Evropo (RISE), s katero si bomo prizadevali za inovacije na poti k novi industrijski revoluciji;
- resolucija z dne 4. februarja 2014^[6] o akcijskem načrtu za konkurenčno in trajnostno jeklarsko industrijo v Evropi, v kateri je Parlament poudaril, da ima jeklarska industrija pomembno mesto v industrijskih vrednostnih verigah, kot so avtomobilska industrija, gradbeništvo, strojništvo in elektrotehnika. Pozval je tudi k ohranitvi konkurenčnega evropskega jeklarstva, ki bo v Evropi zagotavljalo gospodarsko rast in delovna mesta;
- resolucija z dne 9. junija 2016^[7] o konkurenčnosti in ohranjanju svetovnega primata evropske železniške dobavne industrije.

Frédéric Gouardères
05/2019

---

[2]UL C 199 E, 7.7.2012, str. 131.

[3]UL C 131 E, 8.5.2013, str. 87.

[4]UL C 227 E, 6.8.2013, str. 16.

[5]UL C 482, 23.12.2016, str. 89.

[6]UL C 93, 24.3.2017, str. 59.

[7]Sprejeta besedila, [P8_TA\(2016\)0280](#).

